

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1945.

Första kammaren.

Nr 6.

Tisdagen den 30 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 eftermiddagen.

Herr statsrådet *Bergquist* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner: nr 19, med förslag till lag om stängselskyldighet för järnväg m. m.; och nr 30, angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket.

Justerades protokollen för den 23 innevarande månad.

Uplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Aberopande bifogade läkarintyg får jag anhålla om ledighet från riksdagsarbetet från och med den 31 januari till och med den 28 februari 1945.

Kvarnby den 29 januari 1945.

Axel Löfvander,

riksdagsman för Malmöhus län.

Härmed intygas, att riksdagsmannen *Axel Löfvander*, född den 16 april 1880 från S. Sallerup, sedan den 18 dennes vårdas å medicinska kliniken i Lund på grund av ledgångsreumatism, och är han på grund av denna sjukdom oförmögen att delta i riksdagsarbetet under instundande februari månad.

Lunds lasarett den 28 januari 1945.

Sven Ingvar,
professor.

Den begärda ledigheten beviljades.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 15, med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 6 mars 1942 (nr 63) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

Föredrogos och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 17, med förslag till lag om fortsatt giltighet av prisregleringslagen den 30 juni 1942 (nr 459); och

nr 18, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 20 december 1940 (nr 1044) om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 23, angående befrielse från viss ersättningsskyldighet i anledning av skada, som vållats av f. d. anställningshavare vid vägväsendet.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 24, angående försäljning av fastigheten Gottsta 1⁴² i Häverö socken.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 25, angående försäljning av visst under vattenfallsstyrelsens förvaltning stående markområde.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 26, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 och 3 §§ förordningen den 9 maj 1924 (nr 118) med vissa bestämmelser angående handel med brännved och annat virke i löst mått; samt

nr 29, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 10 § lotteriförordningen den 19 maj 1939 (nr 207).

Föredrogs och bordlades ånyo statsutskottets utlåtanden nr 13 och 14 samt bankoutskottets memorial nr 1 och 2.

Föredrogs och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 19 och 30.

*Interpellation
om skydd för
den svenska
fåraveln.*

Friherre **Beck-Friis** erhöll på begäran ordet och anförde: Herr talman! Jag ber att få framställa följande interpellation.

Den 12 juni 1940 anbefallde Kungl. Maj:t statens industrikommission att, bland annat, inkomma med förslag till de statliga åtgärder, som kunde visa sig erforderliga även under normala förhållanden för beredande av tryggad avsättning av inhemska ull. Industrikommissionen tillsatte då den s. k. ullproduktionsutredningen, som den 15 mars 1941 avgav ett betänkande med förslag till åtgärder för fåravelns befrämjande. En betydelsefull del av förslaget gällde vissa stödåtgärder för fåraveln i avsikt att trygga fåravelns fortbestånd i händelse av en övermäktig konkurrens från utlandet.

Efter remiss av ärendet godkändes förslaget av praktiskt taget alla instanser inom jordbruket och textilindustrin. Endast industrikommissionen ställde sig avvisande, men var ej enig; där förelåg en reservation med anslutning i huvudsak till utredningens förslag.

Industrikommissionen överlämnade handlingarna i ärendet till Kungl. Maj:t, som dock ej framlade någon proposition till 1942 års riksdag. På grund härav motionerade undertecknad vid samma riksdag om åtgärder i enlighet med ullproduktionsutredningens förslag, vilket hade till följd, att riksdagen skrev till Kungl. Maj:t och begärde stödåtgärder för fåraveln. Ärendet sändes åter ut på remiss, men yttrandena gingo ungefär i samma riktning som tidigare. År 1943 överlämnade Kungl. Maj:t ärendet till den s. k. 27-mannakommittén, som fortfarande torde ha detsamma under behandling.

Den 16 februari 1944 hemställde statens livsmedelskommission, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att vidtaga åtgärder för reglering av priset på

Interpellation om skydd för den svenska fåraveln. (Forts.)

svensk ull och för nämnda ändamål anvisa 100 000 kronor. Detta ledde icke till åsyftat resultat. Man var i stället av den meningen att prisfrågan borde överlåtas till avgörande genom avtal mellan jordbrukets ekonomiska föreningar och textilindustrien. I anledning härav väckte undertecknad i slutet av 1944 års riksdag motion om en reglering av priset på svensk ull i överensstämmelse med livsmedelskommissionens nyssnämnda förslag. Riksdagen anslog visserligen icke de begärda 100 000 kronorna för ändamålet, men uttalade ånyo önskvärdeheten av att Kungl. Maj:t vidtog åtgärder i avsikt att stödja fåraveln.

Sedermera har icke annat inträffat i frågan än att en viss prissänkning skett beträffande svensk ull och att samtidigt priset på lammkött sänktes med 45 öre pr kg i samband med statsmakternas överenskommelse i mars 1944 med jordbrukets ekonomiska föreningar om en allmän sänkning av köttpriserna. Dessa åtgärder ha verkat därhän, att intresset för fåraveln minskat och att produktionen gått tillbaka, vilket avspeglar sig i de många upphörda fårbesättningarna och den starkt reducerade efterfrågan på avelsfår.

Det är nu nära fem år sedan Kungl. Maj:t uppdrog åt industrikommissionen att utreda frågan om åtgärder att stödja fåraveln, men de svenska fårägarna få alltjämt arbeta i ovisshetens tecken.

På grund av vad sålunda anförts får jag anhålla om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet framställa följande fråga:

Är det herr statsrådets avsikt att inom en snar framtid vidtaga de åtgärder till skydd för den svenska fåraveln, vilka föranledas av denna näringsgrens osäkra förutsättningar samt av hittills verkställda utredningar i ämnet?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.09 eftermiddagen.

In fidem

G. H. Berggren.

Onsdagen den 31 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 förmiddagen.

Herr statsrådet *Danielson* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition, nr 31, angående anslag till djupborrning efter salt och olja m. m. vid Höllviken i Skåne.

Företogs val av åtta ledamöter i kammarens första tillfälliga utskott, till vars behandling hänvisats de inom kammaren väckta motionerna nr 11, 22, 40, 41, 106, 107, 123, 211—213, 219, 256, 281, 285 och 289. Därvid avlämnades 95 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Ericsson, Herman,
» Persson, Einar,
» Carlström,
» Söderkvist,
» Lodenius,
» Fahlander,
» Nilsson, Hjalmar,
» Sundelin.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i kammarens andra tillfälliga utskott, till vars behandling hänvisats de inom kammaren väckta motionerna nr 4, 21, 23, 39, 78, 214—218, 277, 283, 284, 286—288 och 290. Därvid avlämnades 93 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Heüman,
» Franzon,
» Ekströmer,
» Elowsson, Nils,
» Andersson, Albert,
» Andersson, Birger,
fru Sjöström-Bengtsson,
herr Petersson, Emil.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av sex suppleanter i kammarens första tillfälliga utskott. Därvid avlämnades 71 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Olofsson,
» Sandberg,
» Arrhén,
» Jonsson,

fru Svenson,
herr Englund.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av sex suppleanter i kammarens andra tillfälliga utskott. Därvid avlämnades 65 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Rosenberg,
» Ramberg,
» Ericsson, Carl Eric,
» Grym,
» Wahlund,
» Sundelin.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Herr statsrådet *Bergquist* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 27, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 21 kap. 12 § lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet.

Föredrogos och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 19, med förslag till lag om stängselskyldighet för järnväg m. m.; och
nr 30, angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket.

Föredrogos ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 under femte huvudtiteln till kommittéer och utredningar genom sakkunniga; samt

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 under sjunde huvudtiteln till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogos ånyo och lades till handlingarna bankoutskottets memorial:

nr 1, med överlämnande av fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet avgivna berättelse; och

nr 2, med överlämnande av fullmäktiges i riksgäldskontoret till innevarande riksdag avgivna, till bankoutskottet avlämnade berättelse.

Föredrogos och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 27 och 31.

Anmälades statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 under femte huvudtiteln till kommittéer och utredningar genom sakkunniga; samt

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 under sjunde huvudtiteln till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

Skrivelseförslagen godkändes under förutsättning, beträffande förslaget nr 14, att utskottets hemställan i utlåtande nr 13 samt, i fråga om förslaget nr 15, att utskottets hemställan i utlåtande nr 14 bifölles även av andra kammaren.

Herr *Hage* avlämnade en av honom och herr *Bergh, Ragnar*, undertecknad motion, nr 291, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändringar i bestämmelserna rörande rekreationsresor mot nedsatt avgift för viss personal i övre Norrland.

Motionen bordlades.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.34 förmiddagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Lördagen den 3 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 eftermiddagen; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Herr statsrådet *Danielson* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 37, angående anslag till jordbrukstekniskt institut m. m.;
nr 38, angående ändring i grunderna för lån från jordbrukets maskinlänfönd m. m.; och
nr 45, angående utläggande av vissa beställningar för försvarsändamål.

Justerades protokollet för den 27 nästlidne januari.

Upplästes en till kammaren inkommen ansöknings, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Med hänvisning till närslutna läkarintyg anhålles om ledighet från riksdagsgöromålen t. o. m. den 25 februari.

Stockholm den 3 februari 1945.

Alb. Ramberg.

Att *Albert Ramberg*, född 21 januari 1885, som vårdats å Karolinska sjukhuset fr. o. m. 1 februari 1945 och fortfarande under diagnos: brustet magsår, är i behov av fortsatt vård å sjukhus minst 3 veckor ytterligare och under denna tid är oförmögen till arbete, intygas.

Stockholm, Karolinska sjukhuset den 2 februari 1945.

R. A. Hultborn,
leg. läkare.

Den begärda ledigheten beviljades.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 27, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 21 kap. 12 § lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 31, angående anslag till djupborrning efter salt och olja m. m. vid Höllviken i Skåne.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av herr *Hage* och herr *Bergh, Ragnar*, väckta motionen, nr 291, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändringar i bestämmelserna rörande rekreationsresor mot nedsatt avgift för viss personal i övre Norrland.

Föredrogs och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 37, 38 och 45.

Anmälades och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1945/46 under riksstatens första huvudtitel, avseende anslagen till hov- och slottsstaterna;

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å riksstaten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor;

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt giltighet för förskottsstaten för försvarsväsendet ävensom allmänna förskottsstaterna I och II;

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45, i vad propositionen avser hov- och slottsstaterna;

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde; och

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45, i vad propositionen avser folkhushållningsdepartementets verksamhetsområde;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning; och

nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning; och

andra lagutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 maj 1941 (nr 243) om rätt för arrendator att bortföra stråfoder m. m.; samt

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45, såvitt propositionen avser jordbruksärenden; och

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till bestridande av vissa kostnader för utredning rörande Klingvallsåns regleringsföretag år 1939 i Malmöhus län.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna

Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talmannen i riksdagens första kammare och de kammarens ledamöter, som blivit utsedda att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning, den 31 januari 1945.

Herrar deputerade, som den 12 innevarande januari beviljat stenografen hos kammaren L. Lagerström tjänstledighet från och med den 1 instundande februari tills vidare för fullgörande av honom åliggande beredskapstjänstgöring, antogo nu till vikarie för Lagerström under ifrågavarande tid kanslisten hos kammaren E. Berggren. Särskild vikarie å Berggrens kanslistbefattning skulle icke förordnas.

År och dag som ovan.

In fidem
G. H. Berggren.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.08 eftermiddagen.

In fidem
G. H. Berggren.